

STRATEGI FOR
KULTUR I HELE LANDET

Udgivet af:
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf.: 3392 3370
Fax: 3391 3388
E-mail: kum@kum.dk
Hjemmeside: www.kum.dk

Redaktion: Kulturministeriet

Design: e-Types

Tryk: Centertryk

Oplag: 3.000
ISBN: 87-7960-078-6
Elektronisk udgave: 87-7960-078-4

Ophavsret © Ophavsretten tilhører
Kulturministeriet.

Alle tekster kan bringes frit i uddrag
med angivelse af kilde.

Forside:
Palle Lindau - The Great Wheat-puzzle
Foto: LOLland FALSTERart

HØJ KVALITET I ET DYNAMISK KULTURLANDSKAB

Kulturen er for os alle. Kultur beriger den enkelte. Kultur er med til at formulere fælles værdier og tolkninger af tilværelsen, og kultur bidrager til samfundsmæssig innovation og vækst. Hertil kommer, at vi som skatteborgere og ved at benytte kulturtilbuddene bidrager økonomisk til kulturlivet.

I et land som Danmark med forholdsvis få indbyggere vil det være nødvendigt at koncentrere en del af den kulturpolitiske indsats på de nationale institutioner, hvor hele befolkningen har mulighed for at nyde de meget ressourcekrævende og særlige kulturelle aktiviteter. Samtidig ønsker regeringen at understøtte og videreudvikle et rigt og blomstrende kulturliv i hele landet, også uden for hovedstadsområdet, og fremlægger i denne publikation en strategi for dette. En strategi, der tager udgangspunkt i de statslige redskaber, der er rettet mod kulturlivet i hele landet, som

f.eks. kulturaftaler med kommuner. Med kommunalreformen er der skabt en forenklet tilskudsstruktur med en klar arbejdsdeling mellem kommuner og stat på kulturområdet, og samtidig er der sikret en balance mellem forankringen af kulturaktiviteterne i de nye og større kommuner og de tværgående nationale hensyn i kulturpolitikken. Grundlaget er skabt for en yderligere styrkelse af kulturlivet.

Det er regeringens udgangspunkt, at den lokale kulturpolitik varetages lokalt, mens staten kan bakke op om lokale indsatser, medvirke til at skabe sammenhæng mellem statslige og lokale initiativer og til at formidle lokale erfaringer og tiltag af eksemplarisk værdi. Statens rolle kan med andre ord være at bidrage til at sikre et helhedsperspektiv for kulturelle initiativer rundt i landet. Staten kan understøtte regionale forskelle i kulturelle styrker og muligheder og

understøtte en klar prioritering med henblik på en effektiv resourceudnyttelse.

Det danske kulturlandskab er allerede præget af initiativ og mangfoldighed. De færreste danskere har langt til kulturtilbud som biblioteker, idrætsfaciliteter, musikskoler osv., og kulturhuse skyder op over hele landet. Samtidig er der igenem de sidste årtier etableret en imponerende række kunstmuseer i hele Danmark.

Tilsvarende har vi egnsteatre, små storbyteatre og regionale musiksteder som lokale kulturelle rambukke. Hvad vi savner i dag, er ikke nødvendigvis flere kulturinstitutioner, men snarere en yderligere konsolidering og udvikling af de eksisterende og en samordning af kulturelle satsninger på tværs af kommunegrænser og landsdele. Der er behov for at afprøve nye samarbejdsformer og skabe nye partnerskaber. Nye samarbejdsrelationer kan være mellem

statslige kulturinstitutioner og erhvervslivet, mellem det statslige og det lokale niveau, mellem offentlige institutioner og de frivillige foreninger, eller det kan være mellem den enkelte kunstner og den lokale virksomhed. Alliancerne skal være med til udvikle kvaliteten, skabe stærke kulturelle udtryk og styrke virksomhedernes økonomiske engagement i kulturlivet.

For at ruste os i en stadig øget konkurrence i en globaliseret verden er det centralt for regeringen, at Danmarks kreative potentiale udnyttes optimalt, og at der arbejdes på tværs af nationale grænser og kulturer.

Et blomstrende kulturliv er med til at fremme økonomisk vækst i samfundet også i regional og lokal sammenhæng. Et rigt kulturliv er berigende for det enkelte menneske og gør et område til et attraktivt sted at bo. I konkurrencen om at tiltrække virksomheder, arbejdskraft og investorer til et lokalområde spiller kulturlivet derfor en stadig vigtigere rolle. Samtidig gør et kulturliv af høj kvalitet Danmark tiltrækkende for turi-

ster, hvilket skaber omsætning og vækst lokalt. Det er vigtigt, at det lokale kulturliv møder den internationale kunstscene for at få inspiration og dermed udvikle kulturlivet herhjemme. Som f. eks. Århus Festuge, der er en aktivitet, der rækker langt ud over landets grænser.

Med afsæt i kommunalreformen og en række dialogmøder med lokale aktører på kulturområdet ønsker regeringen i denne publikation at præsentere en samlet strategi for en videreudvikling af kulturlivet i hele landet med fokus på at understøtte kulturen uden for hovedstadsområdet. Strategien lægger vægt på, at:

- Kulturaftaler mellem stat og kommuner – og en udbredelse heraf – tillægges en endnu mere central betydning end i dag
- Den nuværende Provispulje – der støtter kultursatsninger uden for hovedstaden – udvides og videreføres i en ny og mere strategisk betonet Kulturpulje til hele landet, der primært målrettes nye kulturaftaler

- Opmuntre til og understøtte lokalt samarbejde mellem kultur og erhverv
- De statslige institutioners virke i højere grad udbredes til hele landet
- Der etableres forsøg med nationale opdrag, hvor lokale institutioner midlertidigt varetager nationale udviklingsopgaver
- Der fokuseres på det internationale perspektiv i lokale projekter.

Som kulturminister har jeg forud for fastlæggelsen af strategien været rundt i landet til en række dialogmøder for at diskutere forskellige ideer til at styrke kulturlivet i hele Danmark.

I publikationen indgår et udpluk af de mange pointer fra dialogdeltagerne. Sideløbende med strategiens gennemførelse vil jeg bl.a. med udgangspunkt i dialogmøderne se nærmere på, om der er behov for andre tiltag, der kan sætte fokus på kulturen i de nye kommuner og understøtte en stærk lokal kulturpolitisk indsats.

Brian Mikkelsen
Kulturminister

DIALOGMØDER

Kulturministeren har forud for fastlæggelse af strategien afholdt en række dialogmøder rundt i hele landet med lokale kulturaktører.

Dialogmøderne blev holdt i Slagelse, Svendborg, Fredericia, Randers, Esbjerg, Holstebro, Aars, Fuglsang ved Toreby og på Fuglsøcentret ved Knebel.

KULTURPOLITISKE MÅL

Der er tre overordnede kulturpolitiske mål, som strategien for kultur i hele landet forfølger.

KVALITETEN I CENTRUM

For det første skal kvalitet sættes i centrum:

Fagligheden skal understøttes og fremmes ved at understøtte talenters udviklingsmuligheder.

Det er en fordel for udviklingen og kvaliteten af det samlede kulturliv i Danmark, at en kulturpolitik understøtter en konstruktiv konkurrence mellem forskellige institutioner m.v., så det kulturelle landskab ikke består af udvikles alene af nationale monopoler. Målet er flere kulturelle centre.

For at udvikle eksisterende metoder, nye måder at gøre tingene på eller helt nye initiativer skal man lokalt have mulighed for at foreslå og varetage nationale opgaver i en tidsbegrænset periode. I dialoggrunden med lokale aktører er det f.eks. foreslået, at et kunstmuseum kan påtage sig et særligt, veldefineret ansvar på formidlingsområdet.

Eller et teater, som udvikler initiativer inden for dans, kan påtage sig særlige opgaver her. Udviklingen af sådanne opdrag kan ske i et gensidigt samspil med nationale råd, styrelser og andre statsinstitutioner.

Kunstnere og kulturformidlere bør i videst muligt omfang kunne lade sig inspirere af det ypperste og opsøge det ypperste, hvor det findes – det være sig globalt, nationalt eller lokalt. Det er således et kulturpolitisk mål at sikre den internationale dimension i kulturlivet. Lokalt skal det tilskyndes, at der gives mulighed for at finde inspiration i såvel lokal som international kunst og kultur.

Samtidig vil det være givende, hvis lokale kunstnere og kulturformidlere har mulighed for at afprøve deres talent eller kunnen uden for lokalområdet. Som når danske rockmusikere deltager i Midem i Cannes; som når man i forbindelse med festivaler som Cartoon Festival i Kolding inviterer verdens førende animatorer til Danmark. Eller når udenlandske cheffotografer giver master classes under Copenhagen Film Festival.

UDVIKLING AF DEN NY KOMMUNESTRUKTUR

For det andet skal kommunalreformen og udviklingen af lokale kulturpolitiske prioriteter i og imellem de nye kommuner understøttes:

De nye storkommuner skal tilskyndes til at prioritere kulturområdet med fokus på de muligheder, der ligger i kommunalreformen og de deraf følgende større kulturbudgetter og det større befolkningsmæssige potentiale i de enkelte kommuner. Samtidig er det værd at have for øje, at et blomstrende kulturliv er med til at fremme innovation, oplevelse og kreativitet og dermed økonomisk vækst i samfundet også i regional og lokal sammenhæng.

De nye kommuners samarbejde og arbejdsdeling på kulturområdet skal udbredes og styrkes.

For at udvikle kulturelle tilbud af høj kvalitet er det nødvendigt med et øget samarbejde på tværs af institutioner og kommuner, herunder på tværs af de nye storkommuner, for at opnå en arbejdsdeling, specialisering og bedre udnyttelse af ressourcerne.

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

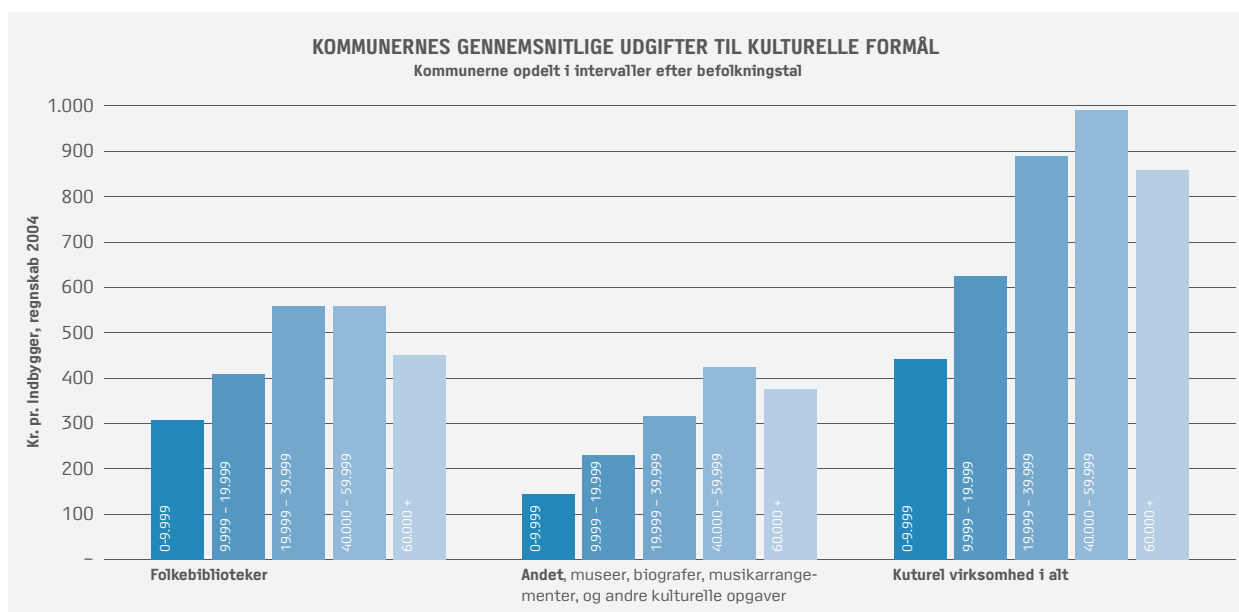
“Det er vigtigt at opbygge kulturelle spidskompetencer lokalt – det nytter ikke noget, at alle gør det samme.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Globaliseringen har fået verden til at se meget anderledes ud. Folk er vidt berejste. Publikum på de danske museer kender de internationale strømninger, og de kræver international standard.”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, RANDERS

“Undgå, at de nye store kommuner får nok i sig selv. Det er fortsat vigtigt at arbejde på tværs af kommunegrænser.”

Diagrammet viser, at de store kommuner med mange indbyggere i gennemsnit bruger flere penge på kultur pr. indbygger end de små kommuner. Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik. Oplysningerne er baseret på kommune-størrelser inden den nye kommunale struktur, der træder i kraft 1. januar 2007.

Bl.a. bør de nye kulturaftaler, som er nærmere beskrevet i næste afsnit, bestå af flere nye kommuner.

EFFEKTIV UDNYTTELSE AF RESSOURCERNE

For det tredje skal der være en effektiv udnyttelse af ressourcerne på kulturområdet:

For at sikre koordinering og arbejdsdeling skal nationale og regionale prioriteringer, herunder foregangsinitiativer, understøttes. Det kan bl.a. ske ved, at endnu flere kommuner fremover indgår i kulturaftaler, og

at den nye kulturpulje målrettes en strategisk udvikling af satsningsområder. Det kunne f.eks. være emnebaserede kulturaftaler med et særligt fokus på bevaring af kulturarven og styrkelse af musikudbuddet.

Videndeling skal fremmes. Eksempelvis kan der udvikles best practice-modeller i forbindelse med de nye forsøg med nationale opdrag, som indgår i strategien.

Nye samarbejdsformer og partnerskaber skal fremmes – f.eks. mellem kultur og erhverv og

gerne gensidig inspiration og samarbejde mellem lokale, statslige og udenlandske institutioner og parter.

Samtidig skal den nye arbejdsdeling mellem stat og kommuner som følge af strukturreformen understøttes og udvikles.

Nye og bedre måder at gøre tingene på kan også gælde administration og sagsgange.

Målet må være, at det kulturelle område kendetegnes ved en ubureaukratisk, smidig og effektiv tilgang til opgaverne.

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Vi skal turde samarbejde og tænke anderledes, på tværs og i nye baner. Vi kan med udbytte etablere kompetenceklynger, hvor fagfæller fra flere dele af landet mødes.”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, HOLSTEBRO

“De regionale kulturaftaler er rigtig gode til at sætte kultur på den lokale politiske dagsorden.”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, SLAGELSE

“Benyt strukturreformen til at tænke nyt, f.eks. sammenlægning af museer. Før var der berøringsangst på museumsområdet, nu er der specialiseringer, men også nye og større enheder.”

*Miriam Andersén synger i Vikingskibsmuseet i Roskilde,
ved åbning af udstillingen "Blodspor. Vikingernes hærgen", 2005.
Foto: Kim Nielsen / Polfoto*

STRATEGI FOR KULTUR I HELE LANDET

Det er regeringens strategi, at Kulturministeriets nuværende redskaber rettet mod kultur i hele landet, som f.eks. de regionale kulturaftaler og Provinspuljen, målrettes og videreudvikles og suppleres med nye initiativer, forsøg med nationale opdrag og fokus på det internationale perspektiv – så de i endnu højere grad end i dag kan bakke op om den lokale kulturpolitiske indsats. Hensigten er at koordinere statslige tiltag, hvor det er relevant, og løbende inddrage de faglige ressourcer, der ligger i statslige råd, styrelser og andre centrale statsinstitutioner.

Det er samtidig centralt, at den statslige støtte kan understøtte og være med til at udvikle lokale kulturelle aktiviteter, men at det er afgørende, at der samtidig er en lokal forankring, hvis et kulturelt projekt for alvor skal have en effekt og fortsætte og udvikles på længere sigt, når den statslige støtte er væk.

NYE KULTURAFtaler

Med kommunalreformen bliver det kommunale landskab frem-

over præget af nye, større og stærkere kommuner, og der er med reformen på kulturområdet skabt en enklere struktur, der giver et godt grundlag for både en bedre arbejdsdeling og samarbejde mellem kommunerne og staten.

Der er skabt et godt grundlag for en stærk prioritering af kulturområdet lokalt, og det er vigtigt at understøtte et øget samarbejde, hvor kommunerne går sammen om at løse opgaver på kulturområdet. Et centralt instrument er de regionale kulturaftaler.

Kulturministeren har i dag mulighed for at indgå frivillige kulturaftaler med en eller flere kommuner (og amter).

Denne ordning fortsætter efter kommunalreformen, hvor der med kommunerne som omdrejningspunkt kan indgås kulturaftaler med en flerhed af kommuner, og hvor regionerne får mulighed for at indgå i sådanne aftaler inden for de kompetencer, der er tillagt regionerne på kulturområdet.

Kulturaftalerne har fremmet initiativ, resultatorientering og kvalitet i det lokale og regionale kulturliv. Det forbedrede samarbejde og den øgede dialog mellem kommuner og Kulturministeriet har bidraget til at give kulturområdet et løft. På baggrund af de hidtidige positive erfaringer med aftalerne og i lyset af kommunalreformen ønsker regeringen, at kulturaftalerne udvikles for yderligere at styrke kulturpolitikken i hele landet med forankring i de nye kommuner.

De nye kulturaftaler skal som hidtil indgås for at understøtte de lokale kulturpolitiske initiativer, fremme samarbejde mellem kommunerne, give en større kulturpolitisk dispositionsfrihed lokalt og udbygge den kulturpolitiske dialog mellem det statslige og det kommunale niveau. Det skal derfor understøttes, at de nye kulturaftaler omfatter flere kommuner.

De nye kulturaftaler kan derudover lægge yderligere vægt på at underbygge samarbejdet mellem kommuner og under-

KULTURAFtaler

En kulturaftale er en frivillig aftale mellem Kulturministeriet og et større lokalområde, hvor parterne opstiller et samlet sæt af målsætninger på kulturområdet, der gælder for hele aftaleperioden. Økonomisk resulterer aftalen i, at en række tilskud forvaltes af de lokale parter frem for af Kulturministeriet og dets råd og styrelser. Aftalerne medvirker til, at kommuner

sammen tænker strategisk i forhold til kulturen i deres område. Formålet med kulturaftalerne er at:

- Understøtte kommuners engagement på kulturområdet
- Give større dispositionsfrihed på det kommunale niveau og sætte fokus på mål og resultater i stedet for detaljestyling gennem øremærkede tilskud til enkeltaktiviteter
- Sikre en bedre ressourceudnyttelse

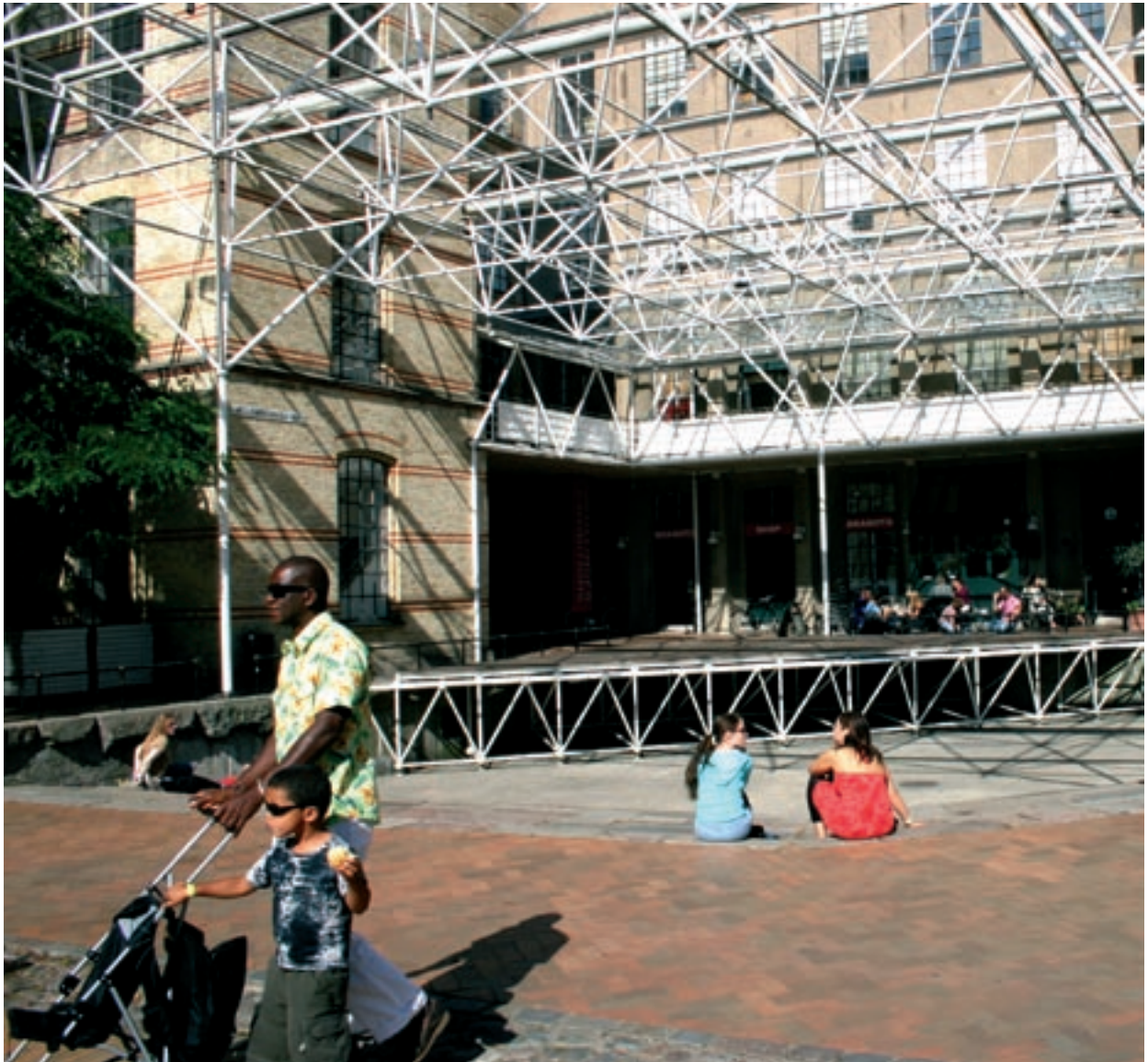
gennem regional koordinering og arbejdsdeling på kulturområdet

- Fremme og videreudvikle de professionelle kulturelle institutioner, produktionsmiljøer og aktiviteter regionalt medvægt på kvalitet
- Styrke samarbejdet på tværs af kommunegrænser.

Der er i dag indgået 8 kulturaftaler dækkende en række større geografiske områder.

*ARoS Aarhus Kunstmuseum – et internationalt billed- og oplevelseshus.
Udstilling Michael Kvium – Jaywalking Eyes, 2006.
Foto: Willy Grauby*

Amfiscenen, Brandts Klædefabrik.

bygge en strategisk udvikling på kulturområdet inden for centrale satsningsområder. Centrale satsningsområder kan f. eks. være talentudvikling inden for musik, bevaring og formidling af kulturarven, børn og kultur og nye former for kulturelle samarbejder. Sammenholdt med at der stiles efter at sikre en optimal udnyttelse af ressourcerne gennem koordinering og arbejdsdeling på kulturområdet med vægt på kvalitet.

Målet er, at kulturaftalerne fremover danner en koordinerende ramme for forskellige statslige kulturpolitiske instrumenter, hvor det er relevant. Der kan fremover for eksempel ske en:

- Strategisk udvikling på kulturområdet inden for centrale satsningsområder
- Indgåelse af emnebaserede kulturaftaler, hvor en aftale tager udgangspunkt i de lokale parter særlige kulturelle styrker eller kerneområder
- Kobling af Kulturpuljen til hele landet til satsningsområder i kulturaftalerne

- Vægtning af et øget samarbejde mellem kultur og erhvervsliv
- Kobling til Kulturministeriets resultatkontrakter med statslige styrelser og kulturinstitutioner, hvor der indsættes nyt fokusområde om fremme af kultur i hele landet
- Anvendelse af nationale opdrag, hvor lokale institutioner midlertidigt varetager nationale udviklingsopgaver. F.eks. er der kommet forslag om et nationalt opdrag på kunsthåndværk- og designområdet for at videreudvikle dels de kompetencer og særlige muligheder, der allerede findes i lokalområdet, dels det eksisterende samarbejde med Kunstindustrimuseet.

KULTURPULJE TIL HELE LANDET

Provincpuljen videreføres og udvides i en ny og mere strategisk rettet Kulturpulje til hele landet.

Puljen kobles strategisk til kulturaftalerne, således at en væsentlig del af midlerne skal bidrage til at udvikle de nye

kulturaftaler ved at styrke deres målsætning om at fremme koordinering af indsatsområder inden for og på tværs af de enkelte geografiske områder. Tilsvarende skal den ligesom kulturaftalerne bidrage til at skabe identitet for de nye kommuner samt fremme samarbejde på tværs af kommunegrænser og landsdele.

Koblingen til kulturaftalerne kan bl.a. ske i forhold til samarbejdsprojekter mellem kultur og erhverv og til fremme af internationalt orienterede samarbejdsprojekter. En del af midlerne er fortsat frie midler, hvormed ministeriet kan fremme initiativer uden for kulturaftalerne. Initiativerne skal indebære kulturelle nyskabelser eller på eksemplarisk vis fremme et tværgående samarbejde mellem flere partnere så som kulturinstitutioner af forskellige typer, erhvervsliv og kommuner.

PARTNERSKABER MELLEMLIV OG ERHVERVSLIV

Indgåelse af forskellige former for partnerskaber mellem kulturliv og erhvervsliv kan give et forretningsmæssigt løft til

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, SVENDBORG

“Kulturaftaler kan bruges som fast dialogforum til at videreudvikle bevaring og formidling af kulturarven.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Der er behov for at etablere lokale kraftcentre, hvor kulturinstitutioner sammen med erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner kan samles på tværs af kulturområder og kommunegrænser og samarbejde om at styrke kulturlivet i det pågældende område.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Vi mangler ikke events, vi mangler bæredygtige events. Opbyg en incitamentsstruktur, der sikrer en udvikling med langsigtet perspektiv, og undgå en eventkultur, der springer fra pengepose til pengepose.”

Peter Schaufuss om samarbejdet med erhvervslivet: Samarbejdet med erhvervslivet i regionen Ringkjøbing Amt gør det muligt at gøre Holstebro til en særlig kulturby, ved at nogle af vore allervigtigste samarbejdspartnere har deres fodfæste tæt på vores daglige base. Det er netop disse alliancer, som muliggør et kreativt niveau på et højt internationalt plan.

Her balletten "Charles The Prince". Danserne er Sean Ganley som Prins Charles og Talia Evtushenko som Camilla Parker Bowles.

Foto: Michael With

kulturen, samtidig med at kulturen kan være til stor inspiration for erhvervslivet. Særligt i lokalområderne er indgåelsen af partnerskabsaftaler central for de lokale kulturinstitutioner.

Kulturinstitutionerne kan få øget indsigt i management, markedsføring m.v. Erhvervslivet kan bl.a. lære af kunsten og kulturlivets traditioner for at arbejde med innovation og fortællinger.

Partnerskaberne tilfører ofte det lokale kulturliv flere ressourcer, samtidig med at det er med til at sikre en forankring af kulturinstitutionen lokalt. Denne forankring giver institutionerne lokal gennemslagskraft og langsigtet bæredygtighed. Regeringen støtter sådanne partnerskaber. I den nye Kulturpulje til hele landet vil kultur og erhverv indgå som et selvstændigt satsningsområde. Der vil blive lagt vægt på, at projekterne, når det er relevant, indeholder en kultur-erhvervs-dimension.

I de fremtidige kulturaftaler vil det lokale arbejde med at frem-

me dannelsen af partnerskaber endvidere blive understøttet. Kulturministeren fremlægger en samlet strategi for kultur og erhverv i løbet af 2006.

STATSLIGE INSTITUTIONERS VIRKE UD TIL HELE LANDET

Målet for den nationale kulturpolitik er at sikre, udvikle og udbrede kulturlivet over hele landet. Det er fortsat vigtigt i et land som Danmark med forholdsvis få indbyggere at koncentrere en del af indsatsen på de nationale institutioner, hvor hele befolkningen har mulighed for at nyde de meget ressourcerkrævende og særlige kulturelle aktiviteter, som eksempelvis opsætninger i operaen, skuespil på nationalscenen eller større udstillinger på de nationale museer.

Imidlertid ligger de fleste institutioner med nationale forpligtelser i København, og den del af befolkningen, der bor i hovedstadsområdet, har dermed let adgang til udstillinger og samlinger m.v. For at skabe en balance i forhold til dette, skal der bidrages til, bl.a. gennem et nyt fokusområde i resultatkontrakterne, at man

i alle egne af landet har mulighed for kulturelle og kunstneriske oplevelser af høj værdi inden for en rimelig geografisk afstand.

Samtidig tilskyndes til, at der i højere grad sker en erfaringsudveksling mellem institutioner på kryds og tværs af landet, hvor interessante tiltag lokalt inspirerer nationale institutioner og omvendt. Det er centralt, at der er en løbende og gensidig erfaringsudveksling og inspiration mellem nationale institutioner, styrelser og lokale institutioner.

Det Kongelige Teater har allerede via den politiske flerårs-aftale udvidede forpligtelser i forhold til provinsen, hvor teateret skal nå en større del af befolkningen ved udvidede turnéforpligtelser. Andre institutioner, som f. eks. Nationalmuseet, skal i et samarbejde med lokale museer sikre, at de nationale samlinger præsenteres i hele landet.

I Kulturministeriets resultatkontrakter med statsinstitutioner og styrelser skal adgangen til kulturtilbud i hele landet

PROVINSPULJEN

Regeringen oprettede Provingpuljen i 2002 som en 4-årig forsøgsordning. Puljen skal bidrage til at videreudvikle og højne kvaliteten af kulturlivet uden

for hovedstadsområdet. Midlerne går bl.a. til kunst- og kulturbegivenheder, kunst- og kulturmiljøer og formidling af kulturarven i provinsen. Støttekriterierne er bl.a. kvalitet og nyskabelse,

international orientering og flere partnerskaber ikke mindst med deltagelse af erhvervslivet. Regeringen vil i alt have uddelt 80 mio. kr. af Provingpuljen i forsøgsperioden.

*Den Jyske Sinfonietta, Det store formidlingsprojekt 2004-2006.
Åben orkesterprøve for børn på Haydns storværk "Skabelsen".
Foto: Mikkel Thorning*

fremover gøres til et nyt selvstændigt fokusområde, hvor det er relevant, så det sikres, at adgangen til kulturtilbud og til kunst- og kulturudøvelse i hele landet styrkes yderligere, og at der sættes fokus på at øge den gensidige erfaringsudveksling, hvor lokale institutioner inspirerer nationale institutioner og omvendt. Dette vil bl.a. ske ved en systematisk drøftelse med institutionerne, når der indgås resultatkontrakter.

Forskellige tiltag kan f.eks. være:

- At prioritere flere samarbejdsprojekter mellem statslige eller selvejende institutioner med nationale forpligtelser og lokale institutioner. Der stilles krav om aktiviteter i hele landet og gensidighed i aftaleindgåelse med det lokale niveau. Der kan f. eks. udvikles modeller for et sådant samarbejde, så det i højere grad bliver en naturlig del af de lokale og nationale institutioners virksomhed. Eventuelt som led i indgåelse af nye kulturaftaler med kommunerne.
- At understøtte, at de nationale institutioner, når det er muligt, stiller deres faciliteter til rådighed for lokale aktører, så lokale institutioner og projekter, som for eksempel teaterforestillinger, kunststillinger og gæstespil, kan få mulighed for at benytte de faciliteter, som de nationale institutioner råder over.
- At danne netværk med henblik på erfaringsudveksling. F.eks. at understøtte aftaler om udveksling af medarbejdere mellem nationale og lokale institutioner for kortere eller længere perioder til gensidig inspiration og erfaringsudveksling.
- At styrelser og statsinstitutioner i øget omfang inddrages i forbindelse med indgåelse af nye kulturaftaler med kommuner og regioner i forhold til de aftalte prioriteringer i kulturaftalerne. F.eks. har Kunstrådet allerede i dag samarbejdsaftaler med en række kommuner om bl.a. kulturaktiviteter for børn.

NATIONALE OPDRAG

Vi skal i Danmark leve af at være kreative og finde på nyt. Der eksisterer mange spændende initiativer og projekter forankret på lokale institutioner, som kunne komme hele landet til gavn.

For at skabe yderligere dynamik og sikre, at ressourcerne udnyttes bedst muligt ved en arbejdsdeling og koordinering af indsatsen, opretter Kulturministeriet en forsøgsordning med nationale opdrag, hvor udviklingsopgaver af national betydning tildeles lokale institutioner.

Opgaverne kan gives til lokale kulturinstitutioner, som for eksempel har udviklet nye metoder i kunst- og kulturformidling eller på anden måde udmærket sig ved nytænkning. Opgaverne kan bl.a. knyttes til indgåelse af nye kulturaftaler, hvor der fremover som en del af en kulturaftale kan indgås en aftale om, at et nationalt opdrag af kortere eller længere varighed gives til en institution eller til flere institutioner i et fælles samarbejdsprojekt – i aftaleområdet.

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, FUGLSANG

“Det er positivt med statslig støtte, men afgørende med lokal forankring.”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE FREDERICIA

“Kultur og erhverv er et vigtigt satsningsområde, som skal ses i sammenhæng med bosætnings- og erhvervspolitikken.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“De lokale parter bør i højere grad tage initiativ og stille krav i forhold til de nationale institutioner.”

Den internationale børneteaterbiennale CARAVANEN, der besøgte Vestsjælland, Randers, Århus, Svendborg og Kerteminde i 2005. Her den italienske koreograf og danser Alessandro Certini i "Den grimme ælling". Foto: Davide Venturini

De nationale opdrag kan understøttes økonomisk af den nye kulturpulje.

I ordningen kan indgå projekter med udgangspunkt i fremsynethed og nytænkning på en eller flere lokale institutioner, der bør udvikles til inspiration for andre kulturinstitutioner.

De pågældende institutioner kunne i en periode spille en rolle nationalt som udvikler af en ny formidlingsmodel med henblik på at inspirere andre institutioner.

Man kunne også forestille sig en kulturinstitution, som udviklede og viderebragte særlige erfaringer med samarbejde med erhvervslivet m.m. F.eks. har flere kommuner foreslået, at området tildeles en national udviklingsopgave inden for kultur- og erhvervsområdet med udgangspunkt i de vellykkede erfaringer, kommunerne allerede har gjort sig m.h.t. nye partnerskaber med erhvervslivet.

Kulturministeriet kan også tildele kulturinstitutioner opgaver i forhold til at videreud-

vikle områder, som regeringen kulturpolitisk ønsker at styrke. Det kunne eksempelvis være i forbindelse med forskellige modeller for partnerskaber mellem kultur og erhverv, særlige idrætspolitiske initiativer, talentpleje eller fokus på internationalt samarbejde. Et andet fokusområde er bevaring og formidling af kulturarven, hvor en øget satsning på samarbejde mellem flere institutioner og kommuner er centralt.

Med tildeling af et nationalt opdrag følger en forpligtelse til at videreformidle de erfaringer, nye metoder m.m., der er udviklet i forbindelse med opdraget, så de nationale opdrag også bliver forum for erfaringsudveksling.

INTERNATIONALT OG TVÆRKULTURELT SAMARBEJDE

Kvaliteten af kulturen i hele landet fremmes gennem internationalt og tværkulturelt samarbejde. Det kulturpolitiske sigte bør således være både lokalt, nationalt og globalt. Det øgede økonomiske samarbejde mellem lande og de mange relationer mellem mennesker med rod i forskellige kunstneriske

traditioner, kulturer og civilisationer giver nye udfordringer og nye muligheder for danske kulturinstitutioner. Øget rejseaktivitet og udbredelsen af internettet har betydet, at institutionernes publikum og brugere i højere grad bliver internationalt orienterede. Øget kulturel udveksling skærper konkurrencen om publikum og højner kvaliteten.

I den globale økonomiske konkurrence er viden, uddannelse, innovation, oplevelse og kreativitet væsentlige konkurrenceparametre for Danmark.

Det er derfor vigtigt at udvikle og udnytte de særlige forudsætninger på kulturområdet til at yde et bidrag i den proces, som skal styrke Danmarks konkurrenceevne generelt. Vi skal søge inspiration udefra og samtidig gøre dansk kunst og kultur mere synlig i udlandet.

Inspirationen skal berige danske kunstnere og kulturinstitutioner og sætte dem i stand til at forbedre deres arbejde og højne niveauet. Den større synlighed skal hjælpe dansk kunst og kultur på det globale

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Koncentrer kræfterne og gå efter en professionalisering inden for de forskellige kunstarter.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Nye generationer har andre ønsker og behov, end det traditionelle kulturbedud kan honorere – f.eks. stigende krav om interaktivitet og brug af nye medier. Vi kunne som forsøg etablere digitale oplevelsesrum eller centre til at udvikle nye ideer og oplevelser.”

DELTAGER DIALOGMØDE, AARS

“Både det lokale og nationale niveau skal sigte efter høj kvalitet og inspiration fra andre.”

*Lodstorvet i Frederikshavn. Fem tons tunge isblokke formes til fantasifulde skulpturer. Her er det Helle Hansen, der er i gang med skulpturen "Kighul".
Foto: Henning Bagger/Scanpix*

marked og være med til at trække kulturbegivenheder til Danmark. En lokal kulturpolitik med et globalt perspektiv vil kunne bidrage til at skabe et spændende lokalt miljø, der kan fastholde og tiltrække den arbejdskraft, der er brug for fremover.

De nye og større kommuner og samarbejde på tværs af disse kommuner vil kunne danne lokale kraftcentre, der i øget omfang giver mulighed for at løfte et samarbejde og opgaver med et internationalt perspektiv.

Lokale kulturprojekter med internationalt perspektiv kan f.eks. være projekter i grænse-regionerne. Her inddrager man helt naturligt oplandet og det publikums- og kulturpotentiale, som ligger i en given region på begge sider af en landegrænse. Det kan være i form af samarbejde mellem Sønderjylland og Slesvig-Holsten eller mellem København og det sydlige Sverige.

Det internationale perspektiv kan tilsvarende udvikles i projekter, som bygger bro mellem

lokale institutioner og initiativer og udenlandske, uafhængigt af geografisk beliggenhed, for at sikre optimal kvalitet inden for faglighed, eksponering, udveksling m.v. Det kan f.eks. ske, ved at man lokalt søger inspiration udenlands inden for et bestemt kunstområde, som når Odin Teatret turnerer i Sydamerika, eller russiske kunstnere under Sputnik festivalen optræder i hele Nordjylland, eller når danske kunstnere søger inspiration i kulturelle heksekedler som Berlin.

Det internationale perspektiv bør fremover indgå som et vigtigt fokusområde i forbindelse med alle de elementer, der indgår i strategien. Det gælder f.eks. i forhold til de nye kulturaftaler, den nye kulturpulje og forsøg med nationale opdrag.

Det er regeringens mål, at Danmark skal gribe de udfordringer og udnytte de muligheder, der ligger i globaliseringen.

Et vigtigt skridt er at understøtte en lokal kulturpolitik, der har fokus på såvel det lokale og det nationale som det globale perspektiv.

OPFØLGNING

På baggrund af dialogmøderne rundt i landet, de kommende erfaringer med implementeringen af strategien og kommunalreformens igangsætning er det regeringens plan at se nærmere på, om der er behov for andre tiltag, der kan sætte fokus på kulturen i de nye kommuner og understøtte en stærk lokal kulturpolitisk indsats.

Der kunne f.eks. udarbejdes et inspirationshæfte til kommunerne, der kan fungere som en kulturel værktøjskasse lokalt. Inspirationshæftet kan f.eks. pege på forskellige måder at gribe tingene an på, herunder i forskellige typer af lokalområder og kommunestørrelser og med fokus på, hvorfor eksemplerne er gået godt.

Der kan f.eks. indgå udvalgte satsningsområder, som indgår i kulturaftalerne, og eksempler på nationale opdrag til lokale institutioner.

Regeringen ser frem til løbende at have fokus på kulturen i hele landet.

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Eksisterende institutioner kan løfte rollen som tværkommunalt videnscenter.”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDE, ESBJERG

“Det er afgørende i grænse-regionerne, at der kulturpolitisk tænkes grænseoverskridende.”

DELTAGER PÅ IDESEMINAR, KNEBEL

“Hvis vi tænker internationalt, så udviskes den klassiske provins contra hovedstad-problemstilling. Ret blikket ud mod verden, og start samarbejde med udenlandske byer eller institutioner, så kan en provinsby pludselig tilbyde en kulturoplevelse, der er unik i Danmark, men også i verden.”

DET NYE KOMMUNALE LANDKORT PR. 1. JANUAR 2007

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
Indbyggertal opgjort pr. 1. oktober 2005

